

Achtergrond van deze fase: Om toe te werken naar een zinvolle ontmoeting met het 'anders-zijn', is het van belang zich eerst bewust te worden van onze eigen ervaringen, houdingen en waarden. Zelfkennis hieromtrent is noodzakelijk om zich meer open te stellen.

Doelen

Na de voltooiing van deze fase, leerlingen:

- ✓ Zijn bewust van hun eigen waarden, ervaringen, houdingen en gevoelens met betrekking tot de vluchtelingenproblematiek en migratie.
- ✓ Zijn nieuwsgierig en willen graag nieuwe ervaringen en kennis opdoen rond dit onderwerp.

Inhoud

- ✓ Leerlingen besteden aandacht aan en reflecteren over hun eigen waarden en hun ervaringen, gevoelens en houdingen met betrekking tot vluchtelingen en migranten.
- ✓ Leerlingen ontdekken en formuleren hun eigen vragen over dit onderwerp.

Werkwijzen

Zelfonderzoek en uitwisseling tussen de leerlingen, aan de hand van inspirerende vragen en middelen

Stap #1

Wat is belangrijk en waardevol in mijn leven?

1 Vraag de leerlingen om een eigen profiel te maken met behulp van de volgende vragen. Leg uit dat het belangrijk is dat ze de vragen beantwoorden op een wijze die eerlijk en persoonlijk is. Er zijn geen foute antwoorden, noch goede of slechte antwoorden! (vragen → [zie werkblad voor de leerling](#)):

- ✓ Is er iemand die bijzonder veel indruk op mij maakt? Misschien een held of heldin. Dat kan iemand zijn uit een boek, een film of een Tv-serie? Of iemand uit het echte leven. Wat vind ik zo bijzonder aan hem/haar? Wat bewonder ik in hem/haar?
- ✓ Zijn er dingen bij anderen waar ik mij altijd aan erger? Wat vind ik dan vervelend?
- ✓ Heb ik thuis op mijn kamer (of op een persoonlijk plekje) een voorwerp dat heel veel voor mij betekent? Waarom is dat voorwerp zo belangrijk voor mij?
- ✓ Veronderstel dat ik met mijn familie moet vluchten naar een ander land. Wat gaat er dan met mij gebeuren?
- ✓ Als ik naar een ander land zou moeten vluchten, wat zou ik dan het meeste missen?

Of: als ik gevlucht ben, wie of wat mis ik het meeste?

2 Vraag de leerlingen om groepjes van twee te vormen:

Een leerling vertelt aan de andere leerling hoe zij of hij denkt over de vorige vragen. De andere leerling luistert en probeert na te vertellen wat zij of hij heeft begrepen door het volgende zin aan te vullen:

"Ik denk dat ik begrijp wat heel erg belangrijk en waardevol voor je is in jouw leven. Ik ga het je zeggen op mijn manier. Volgens mij is belangrijk en waardevol voor je..."

- ✓ De eerste leerling kan kort zeggen of hij/zij zich goed begrepen voelt en hoe hij/zij zelf zou omschrijven wat belangrijk en waardevol is.
- ✓ Dan komt de andere leerling aan de beurt.

STAGE

- ✓ Tenslotte kunnen beide leerlingen bespreken wat belangrijk en waardevol is voor hen bespreken, en in hoeverre hun antwoorden verschillen of niet.

Vervolgens kun je het doel van deze oefening uitleggen:

Als ik met andere mensen echt en eerlijk in contact wil komen - en vooral met mensen die ik niet zo graag zou benaderen omdat ze zo anders en vreemd lijken - is het belangrijk dat ik weet wat voor mijzelf belangrijk en waardevol is. Alleen als ik zelf weet en waardeer wat belangrijk en waardevol is voor mij, kan ik anderen zonder al te veel angst ontmoeten en kunnen we samen beslissen wat we belangrijk vinden in onze gemeenschappelijke samenleving.

Stap #2

Wat ik heel waardevol vind en wat jij heel waardevol vindt: omgaan met verschillen?

1

Vraag de leerlingen eerst de volgende vragen individueel te beantwoorden (vragen → zie werkblad voor de leerling):

- ✓ Heb je mensen ontmoet die heel anders denken en voelen dan ik? Mensen die totaal andere dingen heel waardevol vinden in het leven? Denk aan dit of deze ontmoeting(en). Noem één moment dat je je nog heel goed herinnert, waarin er verschillen waren tussen jou en een andere persoon.
  - ✓ Wie was dat andere persoon? Wat was er zo verschillend? Wat was voor hem/haar heel belangrijk? En wat was voor mij belangrijk/waardevol?
  - ✓ Kan het zijn dat ik op dat moment (bij die ontmoeting) pas ontdekte wat er echt belangrijk/waardevol is in mijn leven?
  - ✓ Liep het uit op ruzie? Of probeerde ik die ander te overtuigen van mijn standpunt? Ben ik sindsdien van mening veranderd? Of juist niet?
  - ✓ Hoe voelde ik mij op dat moment? Welke gevoelens werden opgeroepen?
  - ✓ Hoe vind ik dat ik de situatie heb aangepakt? Wat heeft mij geholpen? Of wat had mij - achteraf gezien - kunnen helpen?
-

2

Vraag de leerlingen om groepjes van 3 of 4 te vormen en hun ervaringen en herinneringen samen te delen.

Vervolgens kan een vertegenwoordiger van elke groep in een paar zinnen uitleggen wat erg belangrijk was binnen hun groep.

Als de tijd het toelaat, kunnen leerlingen de belangrijkste conclusie(s) van hun uitwisseling tot uitdrukking brengen op een meer creatieve manier; bv. door een collage (met gebruikmaking van kranten en tijdschriften), door een of meer symbolen te schilderen op een flipchart of op een whiteboard, of door een kort toneelstukje te schrijven.

---

3 Klassengesprek over de volgende vragen:

- ✓ Hoe voelde wij ons toen we geconfronteerd werden met verschillen?
- ✓ Hoe kun je gemakkelijker met die verschillen (of zelfs conflicten) omgaan?
Wat maakt het moeilijk om met verschillen of conflicten om te gaan?

Het kan nuttig zijn om keywords van de antwoorden op een flipover te noteren. Om die manier kan je ze bewaren en gebruiken voor het vervolg van het lesprogramma. Je kunt ook word-clouds vormen, in plaats van losse keywords.

Afhankelijk van hoeveel tijd je hebt, kun je de volgende twee oefeningen doen (Stap 3.1 en Stap 3.2); of één van de twee. Bij beide stappen is het belangrijk om de vragen van de leerlingen te bewaren, om erop terug te komen in het vervolg van het lesprogramma.

Stap #3/1

Mijn ervaringen met vluchtelingen - en mijn vragen

1 Vraag de leerlingen om groepjes van 3 tot 5 te vormen en de volgende vragen te beantwoorden (vragen → [zie werkblad voor de leerling](#)):

- ✓ Heb ik al eens vluchtelingen gezien? Of een migrant? Ontmoette ik ze persoonlijk? Of zag ik ze bijvoorbeeld op de TV of via Internet/Media?
- ✓ Als ik zelf vluchteling/migrant ben: Waar heb ik al eerder mensen gezien/gesproken met een andere achtergrond of uit een ander land?
- ✓ Ik denk terug aan dat moment dat ik zo iemand / zulke mensen zag: Kwamen er vragen in mij op? Wat zou ik er meer over willen weten?
- ✓ Als een vluchteling / migrant hier in de klas zou komen: wat zou ik hem/haar willen vragen?

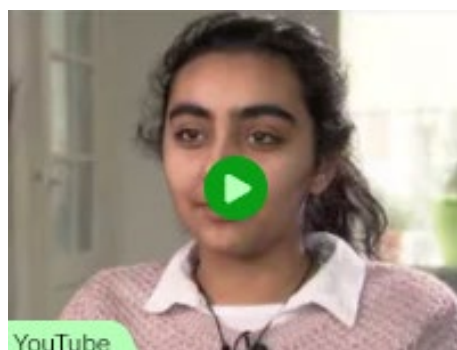
Of: als ik gevlucht ben: waar ben ik al mensen uit een ander land (of met een andere achtergrond) tegengekomen?

2 De leerlingen kunnen vragen die in hun opkwamen tijdens de vorige oefening verzamelen en opschrijven.

Stap #3/2

De gezichten van vluchtelingen

1 Toon de leerlingen de volgende video: [Rasha](#) van 13 woont sinds 2 jaar in Nederland. Ze vertelt hoe ze haar knuffel terugvond tussen het puin van haar huis in Syrië. Ze mist haar land nog iedere dag.

Nadat de video afgelopen is kunnen de leerlingen de volgende vragen beantwoorden (vragen → [zie werkblad voor de leerling](#)):

- ✓ Zijn er bij Rasha gevoelens die bij jou heel anders zijn?
- ✓ Wat was mijn gevoel, toen ik naar de video zat te kijken?
- ✓ Wat zou ik Rasha willen toewensen?
- ✓ Als ik met Rasha zou kunnen praten, wat zou ik hen willen vragen?
- ✓ Wat van gedachten en vragen heb ik over de situatie en verleden van Rasha ? Of over het onderwerp van vluchtelingen en migratie in het algemeen?

2

Vraag de leerlingen te beschrijven:

- ✓ wat zij Rasha zouden toewensen
- ✓ welke vraag/vragen in hen opkwamen over vluchtelingen/migranten

Het zou kunnen gebeuren dat leerlingen wensen of vragen formuleren die wellicht ongepast of agressief zijn. In dat geval kun je de leerling vragen: 'Hoe komt het dat je zo denkt? Hoe komt het dat je zo ongemakkelijk voelt? Hoe zou jij je voelen, als jij je in de situatie van Rasha bevindt?'

3

Noteer en bewaar de antwoorden en wensen voor Rasha van de leerlingen.

Uitnodiging tot reflectie

Leg de reflectieopdracht uit voor deze fase (Reflectieopdracht → [zie werkblad](#)

[voor de leerling](#)): Voor de volgende fase:

Maak een foto van een voorwerp dat bijzonder belangrijk en waardevol voor je is. Iets wat je nooit zou willen kwijtraken. Geef er een korte uitleg bij.

Maak een opmerking of stel een vraag over het onderwerp vluchtelingen / migranten. Iets waar je graag meer over zou willen weten of waar je graag

STAGE

antwoord op zou willen krijgen.

Samenvatting

Vraag de leerlingen in een paar zinnen uit te leggen wat zij in deze fase hebben geleerd. Nadat een paar leerlingen iets hebben gezegd, kun je dit in eigen woorden samenvatten.

Vervolgens kan je uitleggen hoe de volgende fase hierop aansluit: *Vanaf nu gaan we zelf kennis opdoen over het onderwerp van migratie en vluchtelingen!*

Laten we naar stap 2 gaan!